

BAJAI HIRLAP

POLITIKAI LAP.

Megjelen minden csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetések és hirdetések Kazal József könyvnyom-
dájában vétetnek fel.

Felelős szerkesztő:

NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fl. Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

A háboru legújabb hírei.

Budapest, május 11. Hivatalos jelentés. Az utolsó két nap harcaiban csapataink Debicánál áttörték az orosz csapatvonalat. Ennek folytán a Visztulától délre harcoló nagy orosz erők kénytelenek voltak gyorsan visszavonulni a Wiszloka alsó folyása mögé. Ezeknek az eseményeknek jelentőségét világosan mutatja az, hogy ma reggel jelentést kaptunk arról, hogy Orosz-lengyelországban az ellenséges déli szárny visszavonul. A jól megerősített Nida arcvonalat az ellenség tarthatatlannak ismerte fel és a lehető leggyorsabban kiüríti. Amint a gorlicei és jasloi siker a kárpáli arcvonalra is átterjedt, ép úgy betolyásolja József Ferdinánd főherceg hadseregének tarnowi és debicai sikere az orosz-lengyelországi helyzetet.

Közép-Galiciában a mi csapataink és a német csapatok állandó sikeres harcok közepette követik a megvert orosz hadtestek roncsait a San-szakaszon Timow-Sanok irányában. Az oroszok Sanoktól a vasut mentén nyugat felé három hadosztállal megkísérelt ellentámadását az ellenség súlyos veszteségei mellett véresen visszaverték és az üldözést folytatjuk. A foglyok száma és a zsákmány napról-napra gyarapszik.

Az Erdős-Kárpátokban előnyomtu hadoszlopaink Baligrodnál erős elleniséget visszavertek és elővédeink Dweriniknél állépték a Sant. Az orosz 8. hadseregnek, amely nagyjában Lupkow és Uzsok között harcolt, tetemes része immár vereséget szenvedett.

Délkelet-Galiciában az oroszok több szakaszon támadásba mentek át. Nagy erőknek a Pruthlól északra Csernovic irányában történt előretörését az országhatáron visszavertük és 620 foglyot ejtettünk. Horodenkától északra sikerült ellenséges osztagoknak a Dnyeszter déli partján lábukat megvetniük. Itt a harc még folyik.

HÖFER altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

Miniszterelnök sajtóosztá ya.

Ejtsük ámulatba a világot!

— mondta: Apponyi. —

Zsendülő élet, bizakodás, nagy reménységek hajnala, szent valóságok megnyugtató érzései, győzelmi hírek diadalmámora — ezek vannak velünk itthonmaradottakkal és ezek vannak bizonyára a harctereken előnyomuló hadfiainkkal is ama történelmi nevezetességű május negyedike óta is, amikor Tisza István gróf miniszterelnök bejelentette az országgyűlésen, hogy Nyugat-Galiciában keményen megvertük a számra nézve tulnyomó ellenséget, több helyen áttörtük az orosz frontot, harmincezer foglyot és rengeteg hadizsákmányt ejtettünk, amiknek száma napról-napra növekedik. Aminthogy azóta csakugyan növekedett is. S még hozzá, ami ezen fölül történt, hogy a győzelem következtében az ellenség kárpáli arcvonala is megbomlott, az oroszok futva menekülnek a magyar földnek arról a kis csücskéjéről is, amit még Zboró, Sztropkó és Lupkov táján elfoglalva tartottak, a mieink pedig mindenütt diadalmasan nyomon üldözik őket: mindezek költök tollával megírni való csudás, gyönyörű történetek. Álomnak is szépek.

Mi azonban a napiesemények egyszerű krónikásai nem a költök nyelvén, hanem prózában óhajtunk beszélni ezuttal is. És éberem, örködve hazánk érdekeim, rámutatni azokra a kötelességekre, amelyek mindnyájunkra itthonmaradottakra hárulnak, halából azok iránt, akik helyettünk, értünk, hazánkért, nemzetünkért a harcmezőkön küzdenek.

Nekünk idehaza az a kötelességünk, hogy amit fölülmulhatatlan vitézségű katonáink önfeláldozó hadvezérek komoly tudásának bölcs vezetésével odafront a harctereken vérük hullása árán kivívtak: azokat meg is tarthassák és lépésről-lépésre tovább arathassák a győzelem gyümölcseit egész a végső diadal kivívásáig. Ebben minekünk itthonmaradottaknak a hadbavonultakat segítenünk kell.

Mivel segíthetjük őket?

Természetesen nemcsak szeretet-

adományokkal, postai küldeményekkel, hanem mindazzal, ami az ő erőkifejtésüket fokozza, kitartásukat megacélozza. Fegyverrel, jó ellátással, jó felszereléssel, jó ruházattal, municióval, segítőcsapatok utánküldésével s általában mindazzal, ami egy ily roppant hadviselés szerencsés és dicsőséges bevégezéséhez szükséges. Mindezt már mi egyenként nem szállíthatjuk utánuk a rajvonalakba, hanem csak az állam, a kormányzat, a hadvezetéség.

Mink tehát, akik itthonmaradtunk, segítsük az államot, hogy viszont ez felfrissíthesse, megerősíthesse, mindenelláthassa harcosait, akik végtére is a mi fiaink, testvéreink.

Mi a segítség módja és eszköze? Nincs erre más szó: bizony csak a — pénz.

Ahogy egyik gögös ellenségünk, az angol a háboru elején dölyfösen kimondta „Az nyeri meg a háborut, aki majd az utolsó milliárdot kivágja.“ Hát mutassuk meg ellenségeinknek, hogy minálunk van az utolsó milliárd is készpénzben, amiképpen nálunk volt eddig az erő és kitartás a hősiességben.

Erre a pénzbeli erőkímutatásra most újra itt van az alkalom. Az állam kormánya most bocsátja ki a második magyar hadikölcsön tervezetét. Az első fényesen sikerült. Sikerüljön ez a második, még fényesebben. Aki csak tudott, mindenki áldozott akkor: áldozzon most is, amennyit csak tud. Kerüljerek ki a ládaffókból az apró tallérok is. Az is szent áldozat lesz a haza oltárán.

Pedig hát, ha jól vesszük, a hadikölcsönben való részvétel nem is áldozat. Voltaképpen igen jó üzlet. Pénzünknek ezidőszerint legjobb elhelyezése, mely sehol jobban nem kamatozhat. Szerencsés összetalálkozása a hasznosnak a hazafiassággal való egyesítésére.

Nem mi mondjuk, nem a kormány mondotta, Apponyi Albert gróf mondotta az országgyűlésen az egész Ház helyeslésétől kisérve:

Ez a kölcsön a nemzet kölcsöne. Vegyen részt ebben most is mindenki, mint részt vett először, úgy hogy ámulatba ejtette egész Európát. Ejtsük másodszer is ámulatba az egész világot.

A baja—budapesti csatorna.

Egy nagyszabású vízmű munkálatai a város határában.

Csöndesen és a közönség érdeklődésétől távol két hatalmas vízmű munkálatai folynak serényen városunk határában. Az egyik immár befejezéséhez közeledik: ez a Ferenc-csatornai vízmű, melyről lapunk egy régebbi számában már hosszabban írtunk.

A másik munka, melyről itt fogunk beszámolni, Szent-István község határában folyik. E munkát a „Pestvármegyei Dunavölgylecsapoló és öntöző társulat” adta ki k. b. egy évvel ezelőtt Fleischmann Antal vállalkozónak.

Egy k. b. 160 km. hosszú csatorna készítéséről van szó, mely Bajánál kezdődik és amely a tervek szerint egész Budapestig vezetetik. Célja a különböző vadvizek, mocsarak, talajvizek stb. levezetése és egy hatalmas földterületnek megmentése és megmivelhetővé tétele. A csatorna szélessége 14 méter és nyílt betorkolása lesz a Dunába. A munka egyideigé kézierővel folyt, miután a háború következtében lehetetlenné vált a megrendelt hatalmas excavátorok szállítása.

Később, hogy aállítás lehetővé vált, megérkezett az első excavátor Spandauból *Ohrenstein & Koppel* cég hatalmas gyártelepéről. A cég Schneider Herbert mérnököt küldte Bajára, kinek szives kalauzolásával tekintettük meg a munkát. (Erről mérnökről meg lehetne mintázni „a németet”, annyira tipikusan német: szives, előzékeny, pedáns és kedvesen és furcsán alapos, mert pl. már megérkezése napján fönn volt a barátok templomának tornyában — Kodakkal és latszóval — hogy pontosan megismerje a város fekvését, meggyebét. És a győzelemben rendületlenül hisz mendenekfölött.)

Az első excavator egy hatalmas, 70 lóerős gép, melynek üzembe helyezése a napokban történt meg. A gép teljesítőképessége ige nagy: naponta (10 órai munkában) átlag 1000 kubikméter földet kotor ki.

A napokban megérkezett a második excavator is és ez a baja—szi. Istváni lövöldénél fogják fölállítani, még a később érkező harmadikat Érsekcsanak határan.

Az első kotrógép érdekes munkáját már megkezdte és eredménye már is egy 40—50 m. hosszú árok, melyben vigan horgásznak a szentistváni gyerekek.

E nagyszabású vízmű munkálatai természetesen évekig eltarthatnak. Egyelőre csupán egy 45 km. hosszú csatorna ásásáról van szó, melynek munkálatait a Dunavölgylecsapoló Társulat, mint mondtuk, a Fleischmann Antal vállalkozó cégnek adta ki. A munkálatokat Abonyi főmérnök vezeti a cég részéről, míg a Társulatot Krasánszky Henrik igazgató főmérnök, illetőleg Szepény József mérnök képviselik.

Jótekonysági házi-perselyek.

A Hadsegélyező Hivatal házi családi-perselyeket hozott forgalomba, hogy módot nyújtson mindenkinek hazafias kötelessége teljesítésére. E kis perselyek tartalmát a háboruban elesett hősök özvegyeinek és árváinak, valamint a rokkantá lett katonáink támogatására fordítják. Ha mindenki bedobja fölőssleges fillereit a családi perselyekbe, hozzájárul a hadsegélyezés nagy és magaslatos feladatának megvalósításához. Minden fillerre szükség van.

A családi gyűjtőperselyeket a Hadsegélyező Hivatalnak a Kossuth Lajos-utca 20. szám alatt levő „Persely-osztály”-ába lehet beszerezni 40 fillérért a vidéki megrendeléseket ugyanott posta útján intézik el. Hangoztatnunk kell, hogy e perselyeket csak a családi otthonokban szabad gyűjtésre használni ezekkel a nyilvánosság körében való gyűjtés a legszigorubbán tilos. A megtelt perselyeket a Kossuth Lajos-utcai persely-osztályban, vagy a hivatal gyűjtőosztályában (Képviselőház épülete) veszik át ideiglenes elismervény ellenében; később egy bizottság bontja föl a beszolgáltatott perselyeket. A befolyt összegek a gyűjtőknek hivatalosan fognak nyugtáztatni. A megtelt persely helyébe kívánatra díjmentesen új perselyt küldenek. A családi gyűjtőperselyek iránt már eddig is megnyilvánult széleskörű érdeklődésből ítélve, nem fog akadni magyar család, amely ne szerezne be a leg-szebb jótekonysági célt szolgáló perselyeket. Különösen az ifjúság, a lelkes magyar gyermek-sereg munkálkodik azért, hogy minden persely színültig megteljen.

Madarak és fák napja a bajai állami elemi népiskolákban.

Folyó hó 3-án tartotta a bajai áll. elemi népiskola a „madarak és fák napja” ünnepét. Örömmel vonult ez alkalommal a gyermek-sereg Isten szabad ege alá, a fás, füves helyre, hogy szemlélője legyen Isten csodás műveinek s megköszönje azt a nagy áldást, mellyel az embert a madarak és fák haszna által megajándékozta.

Ragyogó, napfényes idő kedvezett a kirándulásnak. A belvárosi iskola a Sporttelepen, a józsefvárosi a vasuti parkban, a vöröskereszt-téri pedig a Lőkert parkjában tartotta meg ünnepét.

Tíz éve már, hogy a miniszter által ezen ünnepély megtartása elrendeltetett s ha viszszaatekintünk annak erkölcsi hasznára, úgy örömmel mondhatjuk el, hogy a gyermek-seregben fogékonyságra talált az az irányzat, hogy kimélni kell az erdők, ligetek és kertek fáit és a hasznos madaraknak fészket, mert ezek Istennek oly becses adományai, hogy nélkülök nem lehetne élet.

Az ünnepély lefolyása mindhárom iskolakörzetben egyformán és meglehetősen gazdag programmal ment végbe a Hymnus és több alkalmi dal eléneklése, alkalmi beszédek és szavazatok elmondásával, mely beszédekben kiemeltetett, hogy ne gyönyörködhetnénk a szép természetben lombos és virágos fa és bokor nélkül, mint amely az élők fel-frissíti az éltető levegőt, jártunkban megvéd a nap forró sugaraitól, gyümölcsöt ad táplálásunkra, lakásul és buvóhelyül szolgál a madárnak az idő viszontagságai ellen, valamint hogy madarak nélkül sem lehetnénk el, mint amelyek a hernyófészkektől és pusztító rovarok millióitól mentik meg gyümölcs-fáinkat és növényzetünket.

Megható volt hallani, amint a szavaló növendék szívókre kötötte kis társainak, hogy kiméljék a madarak fészket és a szegény madárkakat különösen most a háborus időben, amidőn sok ezer madár lett hajléktalan az ellenség dörgő, gyújtó ágyui miatt. El kellett hagyniok az árnyas, hűvös Kárpátok vidékét s idegen helyen új otthont keresniök,

ugy hogy a nehéz napokban, melyeket ma élünk nemcsak az emberek lettek menekültek, hanem az állatok is. Szivtelen lenne tehát az a gyermek, aki ezen menekült madárkakkal, mint valami ellenséggel kegyetlenül bánnék, nem hagyáná őket nyugodtan fészkelni s kis családjukat nyugodtan felnevelni.

Az ünnepély végén a növendékek fogadást tettek — mint a katonák a haza védelmére — hogy nem fogják bántani a madárfészket és a fiókákat s a gonosz induiatu gyermekektől is meg fogják azt védelmezni.

Az ünnepély befejezését játék követte, mely után a gyermek-sereg egy megjelölt helyen szétoszlott. Sajnos, hogy az ünnepélyen igen kevés számú közönség vett részt s a nagyobb részvétel az ügy érdekében a jövőben igen kívánatos volna.

H I R E K.

— **A közigazgatási bizottság** e havi rendes ülését f. hó 15-én d. e. 10 órakor fogja tartani Purgly Sándor dr. főispán elnöklése mellett.

— **Előléptetések.** A hivatalos lap legutóbbi számai folytatólágon közli a katonatiszti előléptetéseket. A bajaiak sorából Ertl László és Tomcsányi Béla tart. hadnagyok főhadnagyká, dr. Scharpf Andor és Tomcsányi Jenő tisztjelöltek hadnagyká léptek elő.

— **Baján nem lesz pótsorozás.** Illetékes helyről nyert értesülés szerint az országban több helyütt elrendelt pótsorozás városunkban nem tartatik meg, miután a sorozások eredménye Baján kielégítő volt.

— **A köztisztviselőknél nem kell bevonulniok.** Azon köztisztviselőknél, kik fölmentésüket kérték, de fölmentésük nem érkezett meg, további intézkedésig nem kell bevonulniok.

— **Ujvidék új polgármestere.** Ujvidék város a kedden tartott közgyűlésén — polgármesterré Profuma Béla alpolgármestert választották meg. Az ő állásába dr. Marcekovits Imre főjegyzőt emelték.

— **A füsttelen nap** összes jöv delme városunkban a Bajai Takarékpénztár által utótag küldött 25 koronával együtt 421 k. 20 fil. volt, melyből 113 k. 87 fil. a mozgósított bajai védkötelesek családtagjai segélyalapjának javára tartatott vissza, miután az Augusztala-alap a jövedelem 25 százalékát helyi segélyezés céljára ajánlotta fel és csak 75 százalékának a beküldését kérte.

— **Adományok.** Dr. Bayer József egyetemi tanár, budapesti lakos 50 koronát küldött a bajai hadsegélyező alapnak. — Dr. Bernhardt János tiszt főorvos 20 koronát névnap megváltás címén a hadsegélyező alapnak lefizetett. — Bodrogi Gyula kir. közjegyző a mozgósított védkötelesek családtagjai segélyezésére f. május hó első felére lefizetett 15 koronát. — Gáspár János főimn. tanár névnap megváltás címén 30 koronát adományozott a bajai hadsegélyező alapnak.

— **Halálozás.** Schön Samu, a városnak egy régi, közismert polgára, derék és becsültesben álló kereskedő e hó 11-én hosszas betegség után elhunyt. Temetése ma délelőtt volt. Az elhunyt rokonságban állott a Madarassy-Beck bárói családdal; temetésére Bajára érkezett báró Madarassy-Beck Vilmosné leányával.

Ajánljuk világhírű és kiváló
magánjáró
és vontatású gőz- és benzin
cséplőgépeinket,

magánjáró

kőtörő és fűrészelő gépeket,
közép és magas nyomású,
nyersolaj motorokat,
szalmapréseket.

KELLNER és SCHANZER
Budapest Kálmán-utca 3.

Fontos: Nélkülözhetetlen! Nagyszerű!
Gazdaságnak, géptulajdonosoknak
kevés pénzért finom lisztet készítő
malma lehet.

Uj malomjárat!

Örlőkövek, sikszitával együtt szerelve
a járat nagyság szerint darál óránként
100—800 kilót, finom lisztet készítő
óránként 20—140 kilót.

Tökéletes kézidaralók, svéd marok-

:- rakó és kévekötő aratógépek. :-

KELLNER és SCHANZER
Budapest Kálmán-utca 3.

Szőlőoltvány

Furmint, Hárslevelű, Ezerjő,
(Osqrán), Kövidinka stb. vala-
mint néhány csemegefaj. Az
egy éves gyökeres oltvány drb.
10 fl., a 2 éves pedig 20 fl.
Gyökeres Delaware drb. 10 fl.
Nagymennyiségű gyökeres Ri-
pária Portalis is kapható, to-
vábbá 2 éves Csabagyöngye és
Szárszoros ezre 200 K. Hegy-
aljai asztali és aszu-borok ju-
tányos áron

Molnár Mihálynál
Abaujszántón.

Kazal József Baja

Vörösmarty Mihály-útca 6.

.... TELEFON 45. ....

Papir- és írószer-
:- kereskedés. :-
Könyvnyomda:-
Könyvnyomdai
munkák készi-
tése a legizlése-
sebb kivitelben.
Ügyvédi és köz-
ségi nyomtat-
..ványraktár..

A „BAJAI HIRLAP”
kiadóhivatala.

7354. sz. 1915.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei pünkösdi

országos vásár

folyó évi május hó 27-től bezárólag
május hó 31-éig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az or-
szágos vásárra május hó 27-től, csü-
törtökön reggeli 5 órától kezdve meg
van engedve.

Temesvárott, 1915. évi április hó 7-én.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferenc, főkapitány.

Veszek báránybört!

Veszek német-gyapjas

-báránybört-

bármely mennyiségben

— Árajánlatok: —

Blockner I. hirdetőjébe, Budapest IV.
Simmelweis-utca 4., Szilcs névre
kéretnek.

Csinos kivitelű

n é v j e g y e k

rendelhetők

:-: lapunk kiadóhivatalában. :-:

Jókai Mór-u. 5. számú ház

... eladó ...

Tudakozódní le-
het Balku Gyulá-
nál Z o m b o r,
Bercsényi-utca
18. szám alatt.

... Eladó vagy bérbeadó ...

4 hold kertész-
- föld házzal -
együtt. Bővebb
értesítést ad:

Szetele János, Korsós-utca 4.